

МИХАЙЛО КІРСЕНКО

19 вересня 2023 р. могилянську громаду сколихнула жахлива звістка про трагічну і передчасну смерть засновника кафедри історії НаУКМА та її багаторічного професора — Михайла Володимировича Кірсенка. Колеги та учні його смерть сприйняли як завершення епохи становлення і першого етапу розвитку історичної науки в давніх стінах Академії після її відновлення у 1992 р.

Михайло Володимирович Кірсенко народився в родині військових медиків у м. Калуга 24 березня 1945 р. У віці 8 років він із матір'ю Наталкою Мошенською-Кірсенко переїхав до рідного міста — Києва, з яким надалі тісно переплететься і його життя. У 1963 р. він зі срібною медаллю закінчив київську школу № 61. Згодом навчався на історичному факультеті Київського університету ім. Т. Шевченка, де 1968 р. отримав диплом із відзнакою як історик-міжнародник із правом викладати англійською мовою. Своє перше вагоме слово в науці сказав 1973 р., захистивши під керівництвом Віктора Жебоклицького кандидатську дисертацію на тему «Зовнішня політика Греції під час Балканських війн». Наприкінці 1970-х він, уже доцент кафедри історії міжнародних відносин і зовнішньої політики КДУ імені Т. Шевченка, починає писати про міжнародні відносини тогочасної Чехословаччини, а з середини 1980-х років поринає у вивчення чехословацького питання в роки Першої світової війни та історію становлення незалежної Чехословацької Республіки 1918 р. Так Чехія — серце Європи — зайняла особливе місце в серці Кірсенка. Розпочате ж у 1980-х дослідження отримало логічне завершення у вигляді монографії «Чеські землі в міжнародних відносинах Центральної Європи 1918–1920 років. Політико-дипломатична історія з доби становлення Чехословацької Республіки» (1997), яка стане підставою для присудження професорові Кірсенку наукового ступеня доктора історичних наук зі всесвітньої історії у 1999 р.

Рубіжним роком у діяльності Михайла Володимировича став 1992-й. Розпочата тоді доба державної свободи дала змогу йому, людині, чию матір було арештовано і піддано тортурам у 1930-х рр., зануритися у розбудову незалежної України та створення так потрібних їй нових інституцій. У 1993 р. за його керівництва розпочала свою діяльність кафедра історії НаУКМА, а 1996 р. — заснована ним кафедра зовнішньої політики і міжнародного права новоствореної Дипломатичної академії України при МЗС України. У стінах цих, а також інших українських і закордонних навчальних закладів в Європі та Північній Америці він понад чверть століття захопуватиме студентів в історію України та світу, прищеплюючи глибоке розуміння взаємоінтегрованості вітчизняного та світового контекстів. Його концепція комбіновано-компаративного викладання історії крізь призму локального, національного, регіонального та всесвітнього вимірів лягла в основу структури навчального плану і курсів могилянської кафедри історії. Це дало змогу виховати покоління молодих українських істориків, здатних вільно працювати з будь-яким історичним матеріалом і долати ізоляваність української історичної науки, відрізаної від світових контекстів у період СРСР. Водночас його активна академічна діяльність сприяла й інтеграції історичних осередків Києва та Львова в ініціативу з інституціалізації вивчення історії Центрально-Східної Європи у Любліні (Польща).

Михайло Володимирович любив і цінував життя, він поспішав жити, жваво занурюючись у пізнання минулого і сучасного йому світу. Понад усе він намагався бути корисним, щедро ділячись своїм знанням, часом і мережею контактів. За понад півстолітню професійну діяльність він став Учителем, колегою та другом сотням київських студентів і дипломатів, для яких його передчасна смерть стала непоправною втратою.